willen luisteren". Deze beide verenigingen zullen uit elkaar groeien in velerlei opzicht. „En ook samenwerken, waar dat aan de orde komt", zegt men erbij. Vraag maar niet, hoe, en waartoe.

Dit alles zal van grote betekenis zijn voor het christelijk leven in al zijn uitingen; want ook elders zal de keuze tussen deze beide organisatievormen onontwijkbaar blijken. De „doorbraak" is in volle gang. Men heeft op grond van „kerkelijk" gesigneerde paspoorten mensen aanvaard, die van de Confessie vrijwel niets wisten of geloofden, te laat een confessionele dam willen opwerpen tegen de doorbraak-geesten, en ziet nu het schisma komen. Men ziet sommige leiders (ook aan de V.U., ook in Kampen) pleiten voor de Wereldraad van Kerken. En terwijl deze ouderen nog piepen, daar **zingen** al de jongeren.

Er is maar één troost: men is (tenminste op sommige punten) duidelijk! K. S.

KERKNIEUWS

Tweetal te:
Zaandam, G. Ph. Pieffers te Bussum en W. Scheele te Arnhem.

Beroepen te:
Zutphen, J. C. Janse te Rijswijk.
Haulerwijk, P. Veldstra te Kantens.
Zwijndrecht—Gr. Lindt, H. Eenhoorn te Rozenburg.
Alblasserdam, A. J. Moggré te Zevenbergen.

— Goed nieuws van Vrouwenpolder (Den Haag).

Onze lezers hebben reeds een voorlopige mededeling aangetroffen met betrekking tot de procedure Vrouwenpolder. We hadden de kerkeraad verzocht, zodra er uitvoeriger nieuws te geven was, het rechtstreeks naar Goes te zenden. Maar zoëven kreeg ik, dank zij een op prijs gestelde vriendelijkheid van Mr J. C. Hummelen, zelf afschrift van uitspraak en vonnis; ik haast me, die door te geven. We nemen het stuk onverkort over:

31 October 1951.

AFSCHRIFT.

Het Gerechtshof te 's-Gravenhage, Derde Kamer, heeft het navolgende arrest gewezen in de zaak van:

de GEREFORMEERDE KERK te VROUWENPOLDER, gevestigd te Vrouwenpolder, op de lijst der in synodaal verband staande Kerken in Nederland bij het Ministerie van Justitie bekend staande onder nr. 637, vertegenwoordigd door haar Kerkeraad, van welke als Voorzitter en scriba respectievelijk fungeren WILLEM VAN DEN BROEKE en WILLEM MAAS, beiden landbouwers, en wonende te Vrouwenpolder,
appellante,
procureur: Mr A. E. J. Nysingh,

tegen

de KERK te VROUWENPOLDER, welke zich noemt de Gereformeerde Kerk te Vrouwenpolder, staande buiten het Synodaal verband der Gereformeerde Kerken in Nederland, van welker Kerkeraad respectievelijk als voorzitter en scriba fungeren Ds J. J. ARNOLD en J. GEERSE Jr, van beroep respectievelijk predikant en fruitkweker, beiden wonende te Vrouwenpolder,
geïntimeerde,
procureur: Mr L. P. Duijvesteijn.

De procureur van appellante heeft ter rolle geconcludeerd, dat het den Hove behage te vernietigen het vonnis door de Arrondissements-Rechtbank te Middelburg d.d. 8 November 1950 tussen appellante als eiseres in conventie, gedaagde in reconventie en geïntimeerde als gedaagde in conventie, eiseres in reconventie, gewezen en opnieuw rechtdoende de vordering van appellante in prima alsnog toe te wijzen, zulks met niet-ontvankelijkverklaring, althans ontzegging van de reconventionele vordering en met veroordeling van geïntimeerde in de kosten der beide instantiën.

De procureur van geïntimeerde heeft ter rolle geconcludeerd, dat het den Hove behage met ongegrondverklaring der tegen het vonnis, waarvan appèl, door appellante aangevoerde grieven, te bevestigen het vonnis, waarvan appèl, al dan niet onder aanvulling en verbetering der gronden, althans appellante niet-ontvankelijk te verklaren in haar beroep, met veroordeling van appellante in de kosten van deze instantie.

Het Gerechtshof te 's-Gravenhage, Derde Kamer;

Gehoord partijen in hare conclusiën en pleidooien, de laatste gehouden voor appellant door Mr A. J. v. d. Weel, advocaat te Middelburg en voor geïntimeerde door Mr J. C. Hummelen, advocaat te Groningen;

Gezien de stukken, waaronder het vonnis, waarvan hoger beroep, op 8 November 1950 door de Rechtbank te Middelburg gewezen tussen appellante als eiseres in conventie, gedaagde in reconventie en geïntimeerde als gedaagde in conventie, eiseres in reconventie;

Ten aanzien der feiten:

Overwegende, dat het Hof voor de loop van het geding in eerste aanleg verwijst naar voormeld vonnis en naar de als hier ingelast aan te merken processtukken van eerste aanleg, waaruit blijkt:

dat de Kerkeraad van de Gereformeerde Kerk te Vrouwenpolder bij zijn bij meerderheid van stemmen genomen besluit van 21 Juni 1945 het verband met de Generale Synode heeft verbroken, doch geïntimeerde — ondanks die verbreking — zich beschouwt als de oorspronkelijke Gereformeerde Kerk te Vrouwenpolder, gelijk die bestond vóór die verbreking, en mitsdien als gerechtigd tot de eigendommen dier Kerk;

dat appellante, bewerende dat zij als zodanig beschouwd moet worden — in conventie heeft gevorderd verklaring voor recht, dat zij eigenares is van de onroerende eigendommen dier Kerk alsmede de ontruiming daarvan door geïntimeerde, terwijl geïntimeerde in reconventie een rechtsverklaring heeft gevorderd, dat háár standpunt het juiste is met veroordeling van appellante tot afgifte van de eigendommen dier Kerk aan haar, geïntimeerde;

dat de Rechtbank, na verweer zo in conventie als in reconventie, de vordering in conventie aan appellante heeft ontzegd en die in reconventie aan geïntimeerde heeft toegewezen;

Overwegende, dat appellante — na tijdig zo in conventie als in reconventie in hoger beroep te zijn gekomen — na te melden grief heeft aangevoerd, welke door geïntimeerde is bestreden, waarna de zaken voor het Hof zijn bepleit; dat de in hoger beroep gewisselde memoriën als hier ingelast zijn aan te merken;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat der appellante grief luidt, dat de Rechtbank het geschil — lopende over de vraag, wie thans het kerkgenootschap uitmaakt, dat voor 21 Juni 1945 de goederen in eigendom had — te haren gunste had moeten beslissen, omdat volgens appellante het gezag der Synode een zodanig onmisbaar element vormt, dat een onttrekking daaraan, zoals bij het besluit van 21 Juni 1945 is geschied, ten gevolge heeft, dat geïntimeerde niet meer als de vóórdien bestaan hebbende Gereformeerde Kerk te Vrouwenpolder kan gelden en dat de leden van de Kerkeraad, die aan dat besluit hebben meegewerkt, zich daardoor aan de voordien bestaan hebbende Gereformeerde Kerk te Vrouwenpolder hebben onttrokken;

Overwegende te dien aanzien: dat de Gereformeerde Kerk te Vrouwenpolder (voortaan de Kerk te noemen) is een rechtspersoon, vertegenwoordigd door haar bestuur — de Kerkeraad — die middels bij meerderheid van stemmen genomen besluiten voor haar kan handelen; dat — indien de Kerkeraad aldus een besluit neemt, dat indruist tegen het wezen der KERK — het gevolg daarvan zou zijn, dat het besluit de Kerk niet zou binden, maar aan het nemen van zo'n besluit geenszins verbonden zouden zijn de door appellante in haar grief genoemde gevolgen;

Overwegende, dat uit het vorenstaande reeds voortvloeit, dat der appellante grief niet gegrond is, immers uit het vorenstaande volgt, dat — zelfs indien het synodale verband tot het wezen der Kerk behoort — geïntimeerde is de Gereformeerde Kerk te Vrouwenpolder, gelijk die vóór het besluit van 21 Juni 1945 bestaan heeft;

Overwegende, ten overvloede: dat aan het Hof niet is gebleken, dat het Synodale verband tot het wezen der Kerk behoort, nu immers de Kerkenordening, waarop appellante zich in dit verband heeft beroepen, wel beoogt het handhaven van het Synodale verband te bevorderen, doch daaruit niet is te lezen, dat een eenmaal tot het verband toegetreden Kerk, daardoor verplicht zou zijn het verband onder geen omstandigheden ooit te zullen verbreken, ook niet om redenen als vermeld in het besluit van 21 Juni 1945;

Overwegende, dat — nu onjuist is bevonden der appellante stelling, dat zij de vóór 21 Juni 1945 bestaan hebbende Gereformeerde Kerk te Vrouwenpolder is — appellante rechtspersoonlijkheid mist, zodat de personen, die voor appellante zijn opgetreden, in de kosten van het hoger beroep moeten worden veroordeeld;

RECHTDOENDE IN HOGER BEROEP:

Bekrachtigt de in conventie en in reconventie gewezen vonnissen, waarvan hoger beroep;

Verwijst de in der appellante dagvaardingen genoemde Willem van den Broeke en Willem Maas in de kosten van het hoger beroep, tot op deze uitspraak aan de zijde van geïntimeerde begroot op *f* 487.50 voor de conventie en de reconventie tezamen.

Gedaan door de Heren Mrs Scholten, Vice-President, Jhr van der Wijck, Raadsheer en Van Moorsel, Raadsheer-plaatsvervanger, en uitgesproken ter openbare terechtzitting van Woensdag 31 October 1951 door de Vice-President voornoemd, in tegenwoordigheid van de Heren Mrs Jhr van der Wijck, Raadsheer en Onnen, Raadsheer-plaatsvervanger, alsmede van de Griffier.

(w.g.) S. VAN HOEVE. (w.g.) SCHOLTEN.

Voor grosse:
Uitgegeven aan Mr L. P. Duijvesteijn, procureur van geïntimeerde,
De Griffier van het Gerechtshof te 's-Gravenhage,
w.g. onleesbaar.

Tot zover de aanhaling. Dat we met de uitspraak blij zijn, begrijpt ieder. Met name nu ze van Den Haag komt. In onderscheiding van andere Hoven had juist Den Haag ons in meer dan één geval teleurgesteld; temeer als we daaraan denken, verheugt ons deze kentering.

In de nomenclatuur — die evenwel in veel gevallen nog geen eigen opinie van de rechter behoeft uit te drukken — en ook anderszins, is er natuurlijk wel een en ander, dat ons tot tegenspraak zou kunnen nopen. Maar hoofdzaak is de opmerking: a. zèlfs indien synodaal verband tot het wezen der (plaatselijke) kerk behoort, is toch onze kerk de oude gereformeerde kerk; b. aan het Hof is evenwel niet eens gebleken, dát het synodale verband tot het wezen der kerk behoort, men kan het n.l. verbreken.

Dat is van betekenis, ook voor de toekomst. Zodra, gelijk in het geval van 1944 duidelijk aanwijsbaar is, zodra gebleken is:

dat een synode (bijeenkomst van aan instructie gebonden afgevaardigden) besluiten neemt, die ingaan tegen de Schrift en de aangenomen K.O.;

en dat daarna een kerkeraad (of zelfs een minderheid daarvan) zich houdt aan de bij de K.O. vastgelegde regelen, dat men n.l. zulk een besluit niet zal uit mógen voeren;

en die kerkeraad, resp. die minderheid dus de enige partij is, die zich gedraagt naar de gestelde regelen, waaraan ook de synode-afgevaardigden, stuk voor stuk, èn gezamenlijk waren gebonden op het moment van afvaardiging, en van constituering der vergadering, en in alle besluiten;

en dat dan daarna die synode haar van de K.O. afwijkende besluiten met een nieuwe brutale daad-van-afwijking verméérdert, door, terwijl ze reeds lang had móeten verdwijnen, nog wat te doen, en dan nog wel revolutie tegen de K.O. te gaan kraaien door het zeggen: ontvangt hen, die zich aan de vastgestelde regel houden, niet als ambtsdrager, en erkent ze niet, en schorst hen of verklaart onze eigen (niet eens te onzer competentie staande) schorsing, c.q. afzetting, of buitenverbandplaatsing als vast en bondig;

is, óók volgens het binnen de kerken geldend verenigingsrecht, duidelijk, dat de eerste revolutiekraaister — en dit bij recidive — die werkelijke of quasi-synode is;

en dat alleen zij de voor het kerkverband aanvaarde bepalingen erkennen, die dit revolutionaire drijven bij tijds onderkennen en als verbandsschennis aanmerken, ongeacht of zij een meerderheid dan wel een minderheid vormen. In elke vereniging kán al ware het ook maar één persoon in het gelijk te stellen zijn tegen de grootst mogelijke meerderheid: de persoon n.l., die zich hield aan het binnen de vereniging geldende recht.

Trouwens, die kerken, die Bergschenhoek als zusterkerk blijven erkennen, ook al heeft een synode, die niet eens er meer wezen mocht, en toch maar besliste, en zich blijkbaar schaamt, en het deswege in haar Acta verzwijgt, zonder peccavi te zeggen, ook al heeft zo'n barre synode die kerk buiten verband geplaatst, alleen die kerken onderhouden het verband, gelijk het, in vrije beslissing overigens, is geregeld. K.S.

Ondertrouwd:

Dr JAN MEULINK
en
LUMINA J. TOUWEN.

Huwelijksvoltrekking D.V. 27 Nov. te Bilthoven.

In de Dienst des Woords, welke om 1 uur zal worden gehouden in de Geref. Kerk te Bilthoven, zal voorgaan Ds H. Meulink van Enschedé.

Receptie: te Enschedé, Wilhelminastraat 18, 24 Nov., 3—5 uur; te Bilthoven, Hotel „De Leyen", 27 Nov., 3—4.30 uur.

Enschedé, Wilhelminastraat 18. Bilthoven, Overboschlaan 46.

AANGEBODEN tegen hoogste bod: Vonk, Huisbezoek (2 dln); Veenhof, Predik het Woord; Steen, De Kerk; Kuyper, Voor een distel een mirt. Br. No. 536, Bur. „De Reformatie", te Goes.

AVONDMAALSTELLEN - DOOPBEKKENS
W. Chr. den Hengst, Slotlaan 42, Zeist - Tel. 2298

Welke br. of zr. helpt financiëel met *f* **1000.—** (of ged.) om kerkgaan mogelijk te maken? Uitv. inl. worden gaarne verstrekt. Br. No. 537, Bureau „De Reformatie" te Goes.

Boekbinderij VAN KUIJK
Voor al Uw Bindwerk.
Reformatie . . . . *f* 3.75
Catechismus . . . *f* 2.35
Alle toezendingen onder rembours.
Zalmstraat 1 - Scheveningen

EEN GESCHENK
voor Vader, Broer of Verloofde
Niets passender dan een abonnement op de R.B.-SERIE. Vier boeken, gebonden voor den halven prijs, te bestellen bij Uw boekhandel of bij de uitgevers
Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes.

En nu .... Allemaal!
Deze zangbundel voor het Christelijk gezins- en verenigingsleven, samengesteld door D. W. L. Milo, heeft reeds in vele gezinnen een goede plaats veroverd.
Ook in Uw gezin?
Nu de lange winteravonden weer komen doet gij er goed aan, u er op te bezinnen wat gij het beste doen kunt om de band in het gezinsleven te versterken. Niets is daaraan zo bevorderlijk als het samen zingen. Welnu deze bundel geeft een betrouwbare selectie der christelijke liederen, die gij zingen kunt. En de toonzetting is verantwoord.
De bundel is in sterke en prachtige band gebonden. De prijs is zeer laag: *f* **7,90.**
Uw boekhandel kan er voor zorgen, maar gij kunt deze bundel ook rechtstreeks bestellen bij de Uitgevers:
Oosterbaan & Le Cointre N.V. te Goes - Giro 36000